

прибутковість молочного скотарства була досягнута лише в 62,3 % підприємств. Варто, також зауважити, що проведені групування сільськогосподарських підприємств за рівнем рентабельності виробництва молока в 2010 р. показали, що досить велика група підприємств (майже 50%) із високою рентабельністю виробництва молока (понад 20 %) забезпечує цей показник за рахунок оптимізації собівартості виробництва, яка на 15-20 % нижча від аналогічного показника інших підприємств.

ПРОБЛЕМА ВИРОБНИЦТВА БІОЕТАНОЛУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

***Вайсблат Ю.В., студентка*,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка***

Виробництво біологічних видів палива (біоетанол, ЕТВЕ, біодизель і т.д.) є пріоритетним напрямком у світовій нафтопереробці. Україна, на жаль, значно відстає в цій галузі від країн ЄС та США.

Основними причинами цього є:

- а) недосконалість вітчизняної нормативно-правової бази у сфері регулювання виробництва біопалива, а також її невідповідність європейським стандартам;
- б) відсутність ефективних структур, які розвивали б і координували ринок біопалива;
- в) лобі певних фінансово-промислових груп;
- г) непрофесійний підхід до цієї проблеми чиновників міністерств і відомств, а також комерційних і фінансових структур, не здатних дати адекватну оцінку цьому виду бізнесу.

Ось уже одинадцять років в Україні діють державні програми "Етанол" і низка інших, закони щодо стимулювання розвитку ринку біопалива – а реального виробництва біопалива, зокрема біоетанолу, в державі не існує. Питається – чому? Висновок напрашується сам: українська влада не зацікавлена в розвитку вказаного ринку. Адже навіть приймати закони, коли вони не працюють. Навіщо писати програми, котрі ніхто не збирається виконувати. Влада ще й на всі

---

* Науковий керівник – *Калініченко С.М., ст. викладач*

рівнях говорить про енергетичну безпеку держави. Наприклад, в таких державах, як США,

Бразилія, а також країни Європи біоетанол займає важливе місце в посиленні енергетичної безпеки цих країн.

Український ринок бензину за останні роки відчутно змінився. Цей рік мав стати останнім для старого покоління бензину. А з наступного року – Україна мала б перейти на більш якісний і екологічно чистий клас бензину та дизельного палива для автомобілів. Стандарт палива Євро-4, який став обов'язковим у Європі 2005 року, дає вдвічі менше шкідливих викидів, зокрема монооксиду вуглецю (СО), ніж паливо стандарту Євро-2, який зараз домінує в Україні. Ба більше, з 2009 року країни ЄС вже перейшли на наступну сходинку – стандарт Євро-5 – і готуються до Євро-6. Проте схоже, що загальний перехід – з нинішнього стандарту Євро-2 на новіший Євро-4 – може бути відкладено аж до 2013 року. Через те, що більша частина українських НПЗ не встигли підготувати своє виробництво до такого переходу і просять додатковий час на модернізацію.

Українські нафтопереробні заводи 2011 році виготовили 3,257 млн. тонн бензину. Споживання бензину 2011 року становило 4,24 млн. тонн, із них: А-95 – 2,47 млн. т, А-92 – 1,37 млн. т і А 76/80 – 0,38 млн. т. Для виробництва високооктанових бензинів А-95 і А-98 українські виробники 2011 року використали близько 200000 тонн МТВЕ, з яких імпорт із Росії становив близько 75000 тонн. У грошовому еквіваленті це близько \$75,0 млн.

За рахунок державної підтримки виробникам біоетанолу (за прикладом США) потрібно досягти ціни на український біоетанол, який був би економічно вигідним для виробників бензинів. Держава просто не має іншого виходу із ситуації, коли достатньо потужностей для виробництва біоетанолу, а товару немає через неконкурентну ціну.

Однак український ринок нафтопродуктів, як і ринок спирту, живе за своїми правилами, які не можуть бути "публічними", оскільки структури собівартості їх виробництва – це тема, закрита для громадськості. Це, напевно, одна з небагатьох суттєвих причин, які породжують своєрідні "думки", що й скільки коштує та хто скільки заробляє на реалізації бензину і спирту чи інших товарів в Україні.

Якщо сьогодні говорити про стан українських виробників спирту, то ситуація тут виглядає дуже тривожною. На думку аналітиків, близько 50 % спиртових заводів України збиткові. Причини різні, але головна – це застаріле обладнання, яке споживає удвічі більше енергії, необхідної для отримання пари (яку використовують для виробництва

куб. метра спирту), ніж аналогічні заводи в Європі.

Питань до спиртової галузі більше, ніж відповідей. Хто сьогодні здатен:

- а) оцінити ринкову вартість об'єктів етанольної структури;
- б) провести технічну експертизу сучасного обладнання для виробництва спирту;
- в) розрахувати ефективність біопаливного виробництва;
- г) узгодити різні міжнародні стандарти з українською нормативною базою тощо.

Для виробництва куб. метра біоетанолу спиртозаводи в Україні споживають 9,6 тонни пари, а в США та Європі – 4,2 тонни пари. Деякі етанольні компанії США збанкрутіли, і це важливо для України, оскільки в нашій державі економічно вигідно будувати нові заводи з виробництва біоетанолу. Можливо, потрібно здійснити реконструкцію старих спиртозаводів відомими інжиніринговими компаніями світу, щоб зменшити використання пари при виробництві спирту. Нарешті, потрібно приватизувати спиртозаводи, які вироблятимуть біоетанол, оскільки ніхто не вкладатиме коштів у державні підприємства. Тому важливим моментом є врахування вказаних помилок у США. На жаль, за останні роки в Україні не збудовано жодного нового етанольного заводу.

Отже, на думку експертів ОПЕК, у Китаї, Індії, державах Латинської Америки та Близького Сходу зростатиме попит на нафту. Відповідно, приріст споживання сирової нафти спричинить збільшення споживання бензину у вказаних країнах, а це, своєю чергою, вплине на збільшення використання біоетанолу у світі.

Збільшення споживання біоетанолу 2011 року на 44 % в Німеччині підтверджує наведені факти в статті про те, що світовий ринок біоетанолу має прогресивну динаміку. Економія нафти у світі від споживання біоетанолу становить близько 45 млн. тонн щорічно (Україна 2011 р. спожила 12 млн. тонн нафти).

Тому Україні, енергетично залежній державі, потрібно якнайшвидше вирішити питання розвитку вітчизняного виробництва біоетанолу, а для цього необхідно:

- 1) розробити реальну програму стимулювання виробництва і використання біоетанолу, в якій визначити конкретні терміни і виконавців.

У програмі потрібно передбачити:

- а) за прикладом США надати урядову підтримку виробникам біоетанолу в розмірі 0.5 грн. за літр (\$0.063 за літр, що дорівнює 24 ¢ рг);

б) визначити на першому етапі (певний термін) квоту на біоетанол, який буде використовуватися для бензинів і матиме урядову підтримку в розмірі 0.5 грн. за літр;

в) сприяти спиртовим заводам (пільгові кредити), що будуть проводити реконструкцію, щоб зменшити споживання пари для виготовлення біоетанолу;

г) запровадити диференційовану ставку акцизного збору на бензини, що містять біоетанол чи ЕТВЕ (етилтретбутиловий ефір);

д) ефективне використання Кіотського протоколу, оскільки споживання біоетанолу зменшує використання бензину.

2) законодавство України узгодити з вимогами Директиви 2009/28/ЄС, як це роблять у країнах ЄС.

РОЗВИТОК ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА В ОСОБИСТИХ СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ

Войничка А.Й., асистент*,

Львівський національний аграрний університет

Альтернативою традиційному веденню сільського господарства є екологічне землеробство або екологічне сільське господарство, яке передбачає повну узгодженість (симбіоз) з законами природи.

Результатами пошуку симбіотичних форм землекористування є запропоновані в різних країнах варіанти екологічного землеробства: органічне, біологічне, біодинамічне, адаптивно-ландшафтне. Назви цих систем землеробства пов'язана з назвою їх елементів, які відрізняються своїм змістом: застосування в системі удобрення лише органічних матеріалів, у системі захисту рослин – виключно біологічних засобів, вибір строків сівби сільськогосподарських культур за астрономічним календарем, адаптацію цілої системи до конкретних ландшафтів та інше.

За кордоном вже давно належну увагу приділяють екологічно чистому виробництву продукції. До країн ЄС, у яких вагоме місце займає цей напрям сільського господарства належать: Польща, Іспанія, Португалія, Німеччина, Швейцарія. Чисельність господарств, що займаються органічним землеробством в країнах Євросоюзу за останні

---

* Науковий керівник – Березівський П.С., д.е.н., професор